

αὐτόθ' ἢ δ'λειά! αὐτόθ'. || Φρ. Τὸν ἀρδέλιφι 'ς τὸν ξύλον (τὸν τελείωσε 'ς τὸ ξύλο, τὸν ἔδειρεν ἀνηλεῶς) Αἰτωλ. Κλων. Τ' ἀρδέλιφι ἀπ' τοῦ βάρημα τοῦ γ'μάρι (τὸ γομάρι, τὸ φορηγόν ζῶον) Αἰτωλ. Ἀρδέλιφι τὰ σῦκα (τὰ κατεβρόχθισε) Κλων. 2) Μέσ. κουράζομαι ὑπερβολικῶς, ἀποκάμνω Στερελλ. (Αἰτωλ.): Ἀρδιλεύκι ἀπ' τῇ δ'λειά. Εἶμαι ἀρδιλιμένως ἀπ' τ'ν ἀπουσιάζομαι.

ἄρδεμα τό, Πόντ. (Κοτύωρ. Σούρμ.) ἄρδεμαν Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) ἄρδεμαν Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. ἄρδευμα. Τὸ νὰ ἀρδεύῃ τις, τὸ ἄρδευμα, τὸ πότισμα ἐνθ' ἄν.: Με τὸν λὸν τ' ἄρδεμαν καλὸν 'κ' ἐν' Τραπ.

ἄρδευτήριν τό, Πόντ. (Οἶν.) ἄρδευτέρ' Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἀρδεύω. Τὸ ἀγγεῖον διὰ τοῦ ὁποίου ἀρδεύουν ἐνθ' ἄν.: Ἐπαρ' τ' ἀρδευτέρ' καὶ πότισον τὸ κεπὶν Χαλδ. Συνών. ποτιστήρι.

ἄρδεύω Καππ. (Σίλατ. κ.ά.) Πόντ. (Ἄμισ. Κερασ. Κολων. Κοτύωρ. Κρώμν. Σάντ. Σούρμ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) ἄρδεύω Καππ. (Σίλ.) ἄρδεύω Καππ. (Σινασσ.) Πόντ. (Οἶν. Σινώπ. Σούρμ. Τραπ. Χαλδ.) ἄρδεύω Καππ. (Φάρασ.) Πόντ. (Σινώπ.)

Τὸ ἀρχ. ἀρδεύω. Ὁ τύπ. ἀρδεύω καὶ μεσν. Ἰδ. ΦΚουκουλ. ἐν. Byzant. Zeitschr. 19 (1910) 425.

1) Ποτίζω, ἐπὶ τῆς γῆς ἐν γένει καὶ τῶν φυτῶν Καππ. (Σίλ. Σίλατ. Σινασσ. Φάρασ. κ.ά.) Πόντ. (Ἄμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Οἶν. Σάντ. Σινώπ. Σούρμ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): Ἀρδεύω τὸ κεπὶν-τὰ λάχανα-τὰ φυτὰ-τὸ χωράφ' κττ. Κερασ. Κοτύωρ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά. Ἀρδεύω τὸ γαστρίν (τὴν γλάστραν) Οἶν. Ἐβρεξεν 'κ' ἐδρεῦτεν τὸ χωράφ' (ἔβρεξεν καὶ ἠρδεύθη τὸ χωράφι) Τραπ. Χαλδ. κ.ά. Ἀρδεμένον κεπὶν-χωράφ' κττ. Κρώμν. Τραπ. Χαλδ. κ.ά. 2) Ἐκτρέφω, ἀνατρέφω Καππ. (Σίλατ.): Ἄσμ.

Σήρας κόρη τὸν γέννησε καὶ λέγουν τὸν Πορφύρι, 'ς τὰ σίδερα τὸν γέννησε, 'ς τὰ μάρμαρα τὸν ἄρδενσε. Διὰ τὴν σημ. πβ. τὸ ἀρχ. ἄρδω παρὰ Πλάτ. Πολιτ. 550 Β «τὸ λογιστικὸν ἐν τῇ ψυχῇ ἄρδοντός τε καὶ αὔξοντος».

ἄρδίτσιν τό, Λυκ. (Λιβύσσ.) ἄρδίτσι Ἰκαρ. κ.ά. — Λεξ. Βλαστ. ἄρδίτσ' Μακεδ. ἄρδούτσ' Πόντ. (Χαλδ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *ardis*.

Τὸ δένδρον ἄρκευθος.

ἄρδ' ἐπίρρ. Καππ.

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Τώρα. Πβ. ἀρεσοῦ.

- **αρξά** κατάλ. παραγωγικὴ κοιν. - **αρέα** πολλαχ.

Ἐξ οὐσιαστικῶν ληγόντων εἰς -**αρέα** -**αρξά**, ἐσχηματισμένων δὲ ἐξ οὐσ. εἰς -**ἀρι**, οἶον: **κοντάρει** - **κονταρέα** καὶ **κονταρξά**, **φτυάρι** - **φτυαρέα** καὶ **φτυαρξά**, **πυρνάρι** - **πυρναρέα** καὶ **πυρναρξά** καὶ δηλούντων πληγὴν, μέτρον, φυτὰ κττ. ἀπεσπάρθη τὸ -**αρέα** -**αρξά** ὡς παραγωγικὴ κατάλ.

Δι' αὐτῆς σχηματίζονται οὐσιαστικὰ δηλοῦντα 1) Φυτὰ, οἶον: **ἀργό** - **ἀργαρέα**, **ἀμανίτης** - **ἀμανιταρξά**, **κλήμα** - **κληματαρξά**, **λύγος** - **λυγαρξά** κττ. 2) Μέτρον ἢ περιεχόμενον, οἶον: **ἀλών** - **ἀλωναρξά**, **καλάθι** - **καλαθαρξά** κττ.

ἀρειμάνιος ἐπίθ. λόγ. κοιν.

Τὸ μεταγν. ἐπίθ. **ἀρειμάνιος**.

1) Μέγας: Ἀρειμάνιο μουστάκι κοιν. Ἀρειμάνιος, λυγερὸς, φορῶντας τὴ μικρὴ κάππα μόνο μπῆκε μὲ μῆρα 'ς τὴ χώρα ΔΒουτυρ. Ἐπανάστ. ζῶων 150. 2) Μεγαλοπρεπής: Ἀρειμάνιο περπάτημα.

- **αρειῶ** κατάλ. παραγωγικὴ κοιν. - **αρειῶ** Πελοπν. (Μάν.)

Ἐξ οὐσιαστικῶν ληγόντων εἰς -**εἷο** -**εἰῶ**, ἐσχηματισμένων δὲ ἐκ τῶν εἰς -**ἀρις** οὐσ., οἶον: **ἀνυφαντάρεις** - **ἀνυφανταρειῶ**, **καρβουνάρεις** - **καρβουναρειῶ** καὶ **καρβουναρειῶ**, **μακελλάρεις** - **μακελλαρειῶ** καὶ **μακελλαρειῶ** κττ. καὶ δηλούντων τόπον, ἀπεσπάρθη ὁλόκληρον τὸ -**αρειῶ** -**αρειῶ** ὡς παραγωγικὴ κατάλ.

Δι' αὐτῆς σχηματίζονται 1) Οὐσιαστικὰ ἐξ οὐσιαστικῶν δηλοῦντα τόπον, δοχεῖον κττ., οἶον: **ἀλάτι** - **ἀλαταρειῶ**, **ἀσβέστης** - **ἀσβεσταρειῶ**, **καμπάνα** - **καμπαναρειῶ**, **κεραμίδι** - **κεραμιδαρειῶ**, **σκουπίδι** - **σκουπιδαρειῶ** κττ. κοιν. **λόγγος** - **λογγαρειῶ** (πυκνὸς **λόγγος**) Πελοπν. (Μάν.) Μερικὰ τούτων ἔχουν σημ. σκωπτικὴν, οἶον: **Βλάχος** - **Βλαχαρειῶ**, **Γύφτος** - **Γυφταρειῶ** κττ. κοιν.

2) Οὐσιαστικὰ ἐξ οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων δηλοῦντα ἀφηρ. ἐννοίαν, οἶον: **ξαπλωτός** - **ξαπλωταρειῶ** πολλαχ. **πολυμιλητής** - **πολυμιληταρειῶ** ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 2,67.

ἄρειος ὁ, σύνθηθ. καὶ Πόντ. (Ἄμισ. Κερασ. Οἶν. Χαλδ. κ.ά.) ἄρειους βόρ. ιδιῶμ. ἄρειε Τσακων. ἄρειο τό, Μύκ. Σῶρ.

Τὸ μεταγν. κύριον ὄν. ἄρειος.

1) Ὁ γνωστὸς αἰρεσιάρχης τῆς Ἀλεξανδρείας διδάσκων ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι κτίσμα τοῦ Πατρός, ἄνθρωπος θεοφόρος καὶ οὐχὶ θεὸς σαρκοφόρος, ἔχων φύσιν διάφορον τῆς τοῦ Πατρός, τοῦ ὁποίου τὴν διδασκαλίαν κατεδίκασεν ἢ κατὰ τὸ ἔτος 325 συνελθοῦσα ἐν Νικαίᾳ πρώτη οἰκουμένη συνόδος. Ἐν τῇ λαϊκῇ παραδόσει ὁ ἄρειος παρίσταται ὡς ἄνθρωπος πονηρότατος καὶ στωμύλος, σκεῦος τοῦ διαβόλου ἐπιτήδειον νὰ δημιουργῇ σκάνδαλα, διὸ καὶ ἐτιμωρήθη φρικτῶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν πονηρίαν καὶ κακίαν του, διότι ὑπέστη ἐν τῷ ἀποχωρητηρίῳ φρικτὴν διάρρηξιν τῆς κοιλίας καὶ ἔκχυσιν τῶν ἐντέρων σύνθηθ.: **Ξέρεις τί πρᾶμα εἶν' αὐτὸς ὁ ἄρειος!** Πάρ. Ἀμὸν ἄρειος πολλὰ διεστραμμένος ἐν' Πόντ. || Φρ. Ἐχει τοῦ Ἀρείου τὴ γλῶσσα (ἐπὶ τοῦ στωμύλου) Πελοπν. **Νὰ ρέψῃ σὰν τὸν ἄρειο καὶ νὰ σκουληκοβρομήξῃ!** (ἀρά) Ἀθῆν. **Νὰ πάθῃ σὰν τὸν ἄρειο!** Πελοπν. (Λακων.) **Νὰ πέσουν τ' ἀντερά του σὰν τοῦ Ἀρείου!** ΝΠολίτ. Παροιμ. 4,27. **Νὰ ρέψ' σὰν τοῦν Ἀρείου!** Στερελλ. (Αἰτωλ.) Ἄ τρέμῃς σὰν τὸν ἄρειο! ('ἀ = νὰ) Σύμ. **Νὰ ξιράσ' τ' ἄδρα τ' σὰν τοῦν Ἀρείου!** (νὰ ξεράσῃ τ' ἀντερά του κτλ.) Θράκ. (Μάδυτ.) **Νὰ ρέψῃς τζαὶ νὰ πάθῃς σὰν τὸν ἄρειο!** (νὰ ρέψῃς καὶ νὰ πάθῃς σὰν τὸν ἄρειο) Τσακων. β) Ἀνθρωπος πανοῦργος, κακός, πείσμων Θράκ. Μακεδ. Πόντ. (Ἄμισ. Κερασ. Οἶν.) κ.ά.: **Αὐτὸς εἶναι ἄρειος, θιὸς νὰ φ'λάῃ!** Μακεδ. ἄρειε, ἑωσφόρε, ντ' ἐποικες! (τί ἔκανες;) Κερασ. 2) Ὁ ἀντίχριστος, ὁ διάβολος Πόντ. (Ἄμισ.): **Ἀνάθεμα τὸν ἄρειο σ'!** Ἄμισ. 3) Τύραννος Σκῦρ.: **Μὲ παιδεύ' σὰν ἄρειος.**

4) Δαίμων τῆς βουλιμίας, τῆς ἀκορέστου πολυφαγίας (λησμονηθείσης τῆς ἀρχικῆς αἰτίας τῆς διαρρηξέως τῆς κοιλίας τοῦ Ἀρείου ἐνομίσθη αὕτη ὡς ἀποτέλεσμα ὑπερβολικῆς πολυφαγίας ἐκ δαιμονικῆς ἐπιδράσεως προερχομένης, πβ. τὰς φρ. **κοντεύω νὰ σκάσω ἀπὸ τὸ πολὺ φαεῖ**, **ἔφαγα πολὺ καὶ θὰ σκάσω** κττ.) Κύπρ.: Φρ. **Φάουσαν νὰ φάῃ, ἔδει ἄρειον ἄνω του** (ἐπὶ πολυφάγου) Κύπρ. **ἄρειον ἄνω σου, πόσες φολές νὰ φάῃς!** (ἄρειον ἔχεις ἑπάνω σου κτλ.) αὐτόθ. β) Ἐπιθετικ. ὁ λίαν λαίμαργος, ὁ ἀκόρεστος Κύπρ. 5) Οὐδ. ἀρατικῶς, στόμα